

פניני הדרך היומי

לקט פנינים יקרים ונחמדים על סדר הדרך היומי

פסחים נו-סג | פרשת בא | גליון מס' 55

דף נז.

ועוד צווחה צוחה העזרה צא מכאן יששכר איש כפר ברקאי שמכבד את עצמו ומחלל שם שמים, דהוי כריך ידיה בשיראי ועביד עבודה- וכתב רש"י דהו"ל חציצה דבעינן ולקח הכהן שיקח בעצמו. ולכאורה תמוה איך נתנו לו אחיו הכהנים לעבוד את העבודה עם כפפות על ידיו, שבאופן זו פוסל הוא את העבודה.

וכתב בערוך לנר (כריתות כ"ח ע"ב) דהנה תוס' סוכה ל"ז, הקשו דלמה הוי חציצה, הא לקיחה ע"י דבר אחר שמה לקיחה, ותירצו דכל זה אם הוא לוקח ע"י דבר אחר דרך כבוד, הא לאו הכי הוי חציצה.

והשתא מיושב הכל כמין חומר, שהכהנים שראו אותו לובש כפפות של שיראי, חשבו שהוא לובש אותם לנוי ולפאר העבודה, ואז כל שהוא לנאותו אינו חוצץ, ולכן הניחו לו. ולזה צווחה העזרה אשר לא כן הוא שליודע המחשבות נגלו לו תעלומת לב שלכן לובש הכפפות לפי שזילא לי ומאוס לו להתלכלך בבשר ודם של הקרבנות (וכמו שכתב רש"י בכריתות כ"ח ע"ב), ולכן גם הוי חציצה.

והוי כריך ידי' בשיראי- כתב ר"י ענגיל בספרו גליוני הש"ס: ע' בחידושי אגודה שבסוף שו"ת מהרי"ו כ' כאן וז"ל אבל דבר החוצץ בין הלולב ובין היד הוי חציצה ולכך מסירין ציצית ותפילין מן היד ונשים טבעותיהן אכן נ"ל דמש"ה א"צ להסירו דדווקא הכא דכריך כולה ידי עכ"ל, וצ"ע מגמ' זבחים י"ט א' ות"ל משום חציצה ע"ש ברש"י דמוכח דאפי' דבר קטן על האצבע חוצץ בין היד לעבודה ולענין תפילין י"ל דכיון דהמצוה כך לא חייצי שהרי מצות תפילין עיקרה כל היום וא"כ הרי מצווה להיות לבוש התפילין גם בשעת נטילת לולב וע"כ אינו חוצץ כיון שהמצוה כך וע' תוס' קידושין ל"ו ב' ד"ה מכניס ומש"ש על הגליון ואולם ציצית דאין המצוה מדינא

כלל להחזיקם ביד שפיר יש להם לחוץ אולם גם בזה י"ל דמ"מ כיון דהוא מידי דמצוה ה"ל מב"מ כיון דתרוייהו מצוות ניהו ואינו חוצץ ועמ"ש לקמן על הגליון קט"ו א' בשם חידושי רמב"ן דמתבאר מדבריו דב' מצוות שונות לא חשיבי מב"מ ע"ש ואגב אורחין למדנו דמנהג מקום האגודה הי' להניח תפילין בחוה"מ דאי לאו הכי לא משכחת תפילין בהדי לולב. עכ"ל.

והב"ח (אורח חיים סימן תרנא) כתב להעיר ע"ד האגודה דלא משמע הכי בסוגיא דהא באגד דלולב לא שרי רבא אלא משום דהאגד ללולב לנאותו הוא וכל לנאותו אינו חוצץ אלמא דכל שאינו לנאותו וגם אינו ממינו כההיא דציצית ותפילין וטבעות אף על גב דמקצתן בלא חציצה כההיא דאגד דלולב יש בו משום חציצה דלא בעינן דליהוי כולו בחציצה והא דמשמע בפרק קמא דבכורות (ט א) גבי קדושת רחם דלא הוי חציצה במקצתה לידה שאני דאורחיהו בהכי כדכתבו התוספות בפרק לולב הגזול (לז א ד"ה כי) עיין שם. ומטעם זה צריך ליטול גם החוט שרגיל להיות סביב ההדס.

דף נז:

כבשים קודמים לעיזים וכו' מלמד ששניהם שקולין כאחד- הנה בכל פרשיות הקרבנות תמיד נאמר: כבש ואח"כ עז, ופעם אחת שינתה התורה עז לפני כבש, מלמד ששניהם שקולים. ובספר שושנים לדוד מהגאון רבי דוד פארדו על המשניות מופיעה שאלה פשוטה: אם באמת שניהם שקולים, מדוע בכל זאת הקפידה התורה לכתוב תמיד את הכבשים לפני העיזים.

ומיישב רבי דוד פארדו, דהנה בגמ' בשבת ע"ז: איתא שרבי זירא שאל את רבי יהודה מדוע מדרך טבע העולם העיזים הולכים לפני הכבשים, והוא ענה

כתב החתם סופר (שבת דף קמ:): 'מה שנראה לי שנולד לן זה מנהג לחדש חידושים יותר מדאי ... אכן ע"י החידושים בכל דף ועמוד עי"ז זוכר הכל ומילתא דתמיה מידכר דכירא, והנסיון מעיד לנו ע"ז ויודע אני בעצמי.'

לו: כברייתו של עולם ברישא חשוכא והדר נהורא, העזים שחורות והכבשים לבנות, כברייתו של עולם, קודם היה ערב ואח"כ בוקר. ובקדשים ידוע שהלילה הולך אחר היום, יום ולילה, ולכן בקדשים הקפידה התורה לכתוב קודם כבשים ואח"כ עזים, כדי לסמל שבקדשים הלילה הולך אחר היום ההיפך מברייתו של עולם. עכ"ד.

דף נח.

חל ערב פסח להיות ערב שבת, דאיכא נמי צלייתו דלא דחי שבת, מוקמינן לה אדיניה בשש ומחצה- התרומת הדשן (סי' קס"ז) נשאל אם יש סמך או מקור להא דמרגלא בפומיה דאינשי שצריך הבשר לשהות במלח שעה אחת. וכתב התרומת הדשן דיש להביא מקור מסוגיא זו, ועפ"י מש"כ האור זרוע והשערי דורא דשיעור מליחה הוא כשיעור צליה [של אותה חתיכה עצמה לפי גדולה ועוביה], ובסוגין מבואר דשיעור צליה הוא שעה, דמשוייה הקדימו בערב פסח שחל בשבת את הקרבת תמיד שעה, וכיון דאפילו בגוף שלם כמו בפסח סגי בשעה אחת לצלייתו, ע"כ גם במליחה אין לך חתיכה שצריך מליחה יותר משעה.

ועי' בגור אריה יהודה (מועדים סי"א) שהעיר דיש לדחות ראיה זו, עפ"י המבואר בירושלמי בפרק כיצד צולין דבגחלים באויר העולם נצלה לשעה, אבל בגחלים באויר תנור סגי בחצי שעה, וי"ל דמליחה לצלייה באויר תנור דמיא דסגי בחצי שעה, ומ"מ הקדימו את התמיד בערב פסח שחל בשבת בשיעור שעה, דמחמת ריבוי הקרבנות צלו גם באויר העולם.

ועיין עוד בבכור שור בסוגיין שתמה על התה"ד דהא הכא לא ניתנו השיעור שעה בשביל צליית הקרבן פסח מתחילתו עד סופו, דהא איתא בסוף פ"ק דשבת משלשלין הפסח בתנור עם חשכה, הרי שהי' ניצלה והולך בשבת, וא"כ השיעור שעה בע"כ הוא בשביל ההכנה להצלי, וכעין דאיתא לעיל דף י"ב דנתנו שעה ללקט עצים, וא"כ אזדא לה ההוכחה לשיעור צלי' שהיא שעה.

דף נט.

בשלמא לת"ק יבא עשה דפסח שיש בו כרת וידחה עשה דהשלמה שאין בו כרת וכו'- הנפש חיה (דין עדל"ת ס"ו) תמה איך דוחה עשה דפסח עשה דהשלמה והא קי"ל בזבחים (צז ב) דאין עשה דוחה ל"ת שבמקדש. ותירץ עפ"י מש"כ התוס' כאן דאע"ג דקיי"ל בעלמא דחייה רק אם בעידנא דמיעקר לאו מקיים העשה, מ"מ שאני הכא משום דעשה דפסח

חמיר שיש בו כרת, וה"נ אפש"ל דאע"ג דאין עשה דוחה ל"ת שבמקדש, מ"מ עשה דפסח דחמיר דוחה אפילו איסור שבמקדש. וכעין זה כתב בצל"ח כאן.

ר' ישמעאל בנו של רבי יוחנן ברוקה אומר אף מחוסר כיפורים בשאר ימות השנה שטובל ואוכל בקדשים לערב וכו' מאי אולמא דהאי עשה מהאי עשה- וברש"י עשה דאכילת קדשים מעשה דהשלמה. בצל"ח (ביצה י"ט ע"ב) כתב דלחדש דרק אכילת כהנים בקדשי קדשים הוא דהוי מצות עשה, אבל אכילת קדשים קלים של הבעלים אינו מצוה כלל.

אמנם הגאון ר' יוסף ענגיל בספרו בית האוצר (ח"א אות קנ"ח וקס"ב) תמה עליו דבגמרא מפורש כאן דגם לבעלים בקק"ל איכא עשה דאכילת קדשים, אלא דאינו דוחה עשה דהשלמה משום דמאי אולמא האי עשה מהאי עשה. ואם נימא דלא בעי דוקא שהבעלים יאכלוהו, למה ידחה עשה ההשלמה, הא יכול להאכילו לאחר שהוא טהור, ומוכרח דהוא מצוה על הבעלים דוקא לאכול.

והביא מהרמב"ן (במ"ע ששכחן הרמב"ם מ"ע א') שהביא מהך דסוגיין כאן דאכילת קדשים קלים לבעלים הוא מצות עשה כשם שקדשי קדשים הוא מ"ע לכהנים באכילתו.

והביא עוד מאוה"ח הק' (שמות כ"ט ל"ג) על הפסוק ואכלו אותם אשר כופר בהם וז"ל פי' לצד שהם בעליו, ולא לצד שהם כהנים, והוא אומר אשר כופר בהם, כי אכילת שלמים לבעלים תפעיל הכפרה כו'. ע"כ. והיינו דמקרא זה דילפינן (לקמן ע"ב) דכהנים אוכלים ובעלים מתכפרין, ולזה כתב האוה"ח הק' דילפינן ממנה גם שישנו מצוה על הבעלים לאכול את חלקו. וכן האריך בזה בשאגת ארי' (בקונטרס אחרון לסי' ל"ג) להוכיח שישנו מצות עשה של אכילת קדשים גם לבעלים בחלקו שבקדשים קלים.

דף סא.

שחטו קודם לתמיד כשר, ובלבד שיהא אחר ממרס בדמו וכו'- וברש"י ממרס בדמו שלא יקרוש כדי שיהא ראוי לזריקה. ע"כ. ולכאוי מבואר דדם קרוש אינו ראוי לזריקה.

וצ"ב דהא איתא במנחות (דף כא א) אם אכל דם קרוש של חטאות פנימיות, פטור, אבל אם אכל דם קרוש של חיצוניות, חייב, ומשום דדוקא בפנימיות דכתיב וטבל והזה, ובקרוש לא שייך טבילה, א"כ כיון דאינו ראוי לזריקה, לכן אם אכלו פטור, משא"כ חיצוניות דלא כתב וטבל, רק ולקח ונתן, חייב, הרי מבואר דדם קרוש ראוי לזריקה. וא"כ מהו דתנן

הכא שיהיה ממרס את דמו, הא לעולם יהיה ראוי אפי' יקרוש, דפסח הוי דם חיצוניות.

ועמד ע"כ המקדש דוד (קדשים סימן ז אות ד) וז"ל: 'הנה בזבחים (צ"א ע"א) אמרינן בפסח ששחטו קודם התמיד דכשר ויהא אחר ממרס בדמו עד שיקרב התמיד, ויש לעיין למה צריך למרס דמו של פסח מאי איכפת לן אם יקרוש, מיהו י"ל דפסח שאני דפסח הוא בשפיכה ודם קרוש אי אפשר בשפיכה, אבל אותן שטעונין זריקה אף דם קרוש כשר, אך בתוספתא פסחים [הביאה התוס' זבחים (ק"ג ע"ב) ד"ה ומודה] אמרינן הביא את אשמו קודם גזילו לא יהא אחר ממרס בדמו כו', ומוכח דאף באשם שטעון זריקה ג"כ צריך למרס שלא יקרוש הדם, ולכאורה יש להוכיח מזה דבהנך דצריך זריקה פסול דם קרוש, אך קשה ממנחות (ה' ע"א) דאמרינן במצורע בהקדים חטאתו לאשמו לא יהא אחר ממרס בדמו כו', והא בחטאת החיצונה לכ"ע דם שקרש כשר, וצ"ל דמ"מ לכתחילה צריך בכולן למרס בדמן וא"כ אין להוכיח מזה.

עוד כתבו ליישב בשם הגר"ח דבאמת גם בדם חיצוניות נמי אי אפשר לזרוק דם קרוש, וכל מה דמחלק הגמ' שם בין פנימיות לחיצוניות, הוי רק לענין אי נעשה פסול בהדם עצמו. דבפנימיות דכתיב וטבל, הוי זה דין בהחפצא של הדם שיהא בה הזאה, וכשקרש, הוי פסול בהדם דנפסל להזאה. משא"כ בחיצוניות דלא כתיב וטבל והזה, אין זה דין בהדם, אבל מ"מ גם בזה אינו ראוי לזריקה.

והנפ"מ אי הוי פסול בהדם עצמו או רק דאינו ראוי לזריקה, הוא אם איכא בזה דין דיחוי, דאי הוי פסול בהדם עצמו, הוי בזה דין דחוי, ואפי' חזר ונימוח פסול, אבל אי לא הוי פסול בהדם עצמו, רק שאינו ראוי, לא הוי דין דיחוי, וכשחזר ונימוח דראוי לזריקה כשר, וע"ע לעיל שם מש"כ בזה. ועכ"פ לפי"ז א"ש, דכיון דבשעה שהוא קרוש אין ראוי לזריקה, לכן שפיר בעינן שיהא אחד ממרס בדמו כדי שיהא ראוי לזריקה מיד. (וראה בשיעורי רבי (דוד).

דף סב:

ומה ברוריה דביתהו דר"מ ברתיא דר"ח בן תרדיון- כתב בהערות הגרי"ש אלישיב: אמרו בגמ' דרבינו הקדוש דזכה לדרגה גבוהה כי ראה לר"מ מאחוריו ואילו היה רואה מלפניו היה זוכה לדרגה יותר בלימוד התורה, וא"כ הרי היא ודאי דזכתה תמיד לראות הרבה בפניו. וגם ברתיא דר"ח בן תרדיון שהתמסר ומס"נ על כבוד התורה ועמדה זכותו גם לבתו דמלבד דאשת חבר כחבר זכתה שתהיה גם היא קצת "חבר". **דתניא תלת מאה שמעתתא כיומא.**

כיומא דשותא דאיכא רוח דרומית המכביד על צלילות הדעת ואעפ"כ תניא תלת מאה וכו'. **מג' מאה רבוותא.** דבדאיכא לאדם רב, הרי דמתרגל לסגנון ונקל יותר לתפוס הענין, וכאן ביום אחד קיבלה כל שמעתתא מרב אחר.

ונציין עוד בזה שהמהרי"ל (שו"ת סי' קצ"ג) נשאל בהא דקי"ל המלמד תורה לבתו אמאי חשיב כמלמדה תפלות (סוטה כא א) והלא הן צריכות לידע כל דיני ל"ת ועשה שאין הזמן גרמא, וכדמצינו כמה נשים גדולות בתורה כמו ברוריא הכא.

וכתב המהרי"ל (סי' קצ"ט) דע"כ אין להוכיח כן מברוריא, דמ"מ איך למדה ספר דברי הימים הא אין בזה הלכות שהנשים מצוות בהם, וע"כ כתב המהרי"ל דצ"ל דר"ח בן תרדיון אביה סבר כבן עלאי דאית ליה בסוטה (שם) דחייב ללמוד תורה לבתו, א"נ ברוריא עשתה כן מדעתה שלא סמכה על דברי חכמים שאמרו נשים דעתן קלות, וכמש"כ רש"י כע"ז יח: ד"ה ואיכא דאמרי.

והגאון חיד"א בספרו שם הגדולים (סוף אות ר' ערך רבנית) ציין לתוספתא כלים בבא מציעא פ"א ה"ג "קלוסטרא רבי טרפון מטמא וחכמים מטהרין, וברוריא אומרת שומטה מן הפתח הזה כו', וכשנאמרו הדברים לפני ר' יהושע אמר יפה אמרה ברוריא", ושם בבבא קמא פ"ד ה"ט שנחלקה עם אחיה בנו של ר"ח בן תרדיון ואמר ר' יהודה בן בבא "יפה אמרה בתו מבנו", עיין שם עוד.

ובס' עלי תמר (על הירושלמי סוטה פרק ג הלכה ד) כתב שבדורות האחרונים גם שמענו מנשים כאלו, ראה בשו"ת תשב"ץ ח"ג סימן ע"ח, שאלת מפני מה שבח רבי אותו תלמיד שאמר מפני מה אין מוסקים בטהרה וכו'. תשובה, יפה שאלת והרבה תירוצים נאמרו בזה, בתוספות אמרו וכו' אבל שמעתי מאבא מארי ז"ל שאמר בשם הרבנית אשת הרב ר' יוסף אבי הרב רבי מתתיהו (טרייביש הרב מפריש) כי הטעם ששיבח את האומר וכו', ומסיים, ותירוץ יפה הוא זה עיין שם ובשו"ת רש"ל בהקדמה, הרבנית מרים בת הגאון מהור"ר שלמה שפירא מגזע רש"י תפסה ישיבה כמה ימים ושנים וישבה באהל והוילון לפניה ואמרה הלכה לפני בחורים מופלגים וכו', (כדבורה הנביאה בשעתה שהיתה יושבת בצל תומר מפני הייחוד כמ"ש במגילה י"ד). ורבי פתחיה מרגנשבורג בספרו סיבוב רבי פתחיה כותב, ר"ש הלוי בן עלי ראש ישיבת בגדד אין לו בנים אלא בת אחת והיא בקיאה בקרייה ובתלמוד והיא מלמדת הקרייה לבחורים והיא סגורה בבנין דרך חלון אחד והתלמידים בחוץ ולמטה ואין רואים אותה ע"כ. ועיין בשו"ת מהרי"ל סימן ע תשובה מענינית לאשה חכמה והמהרי"ל נושא ונותן אתה בהלכה כאחד

השעושה כן במכוון בידיים, אבל מדאורייתא י"ל דאינו צריך השבתה. ובזה י"ל דאינו עובר על לא תזבח. כיון דאינו מצווה על השבתתו. (ויעוין בישועות מלכו הנ"ל שחולק על הרע"א).

עוד נציין מש"כ בחידושי הגר"ח שם בזה"ל: הרמב"ם (פ"א מה' ק"פ ה"ה) כ' וז"ל השוחט את הפסח בזמנו והיה לו כזית חמץ ברשותו לוקה וכו' אחד השוחט ואחד הזורק וכו' אם היה ברשות אחד מהם או ברשות אחד מבני חבורה וכו' ה"ז לוקה והפסח כשר. והנה במנחות (דף ע"ח ע"ב) מייתי הגמ' דעת ר"י דגם השוחט את התמיד בע"פ על החמץ לוקה. וכ' שם התוס' (ד"ה או) דבתמיד פשיטא דאם אחד מישראל יש לו חמץ אינו עובר השוחט. ולכאורה הטעם הוא דפסח קרבן יחיד ותמיד קרבן צבור, וע"כ א"א שע"י אחד יחול עליו דין שוחט על החמץ, ואפילו רוב ישראל יש לומר דל"מ דאין להם צירוף לענין זה. והנה בפסחים (דף ס"ג ע"ב) איתא ואי הכי אפילו יש לאחד בסוף העולם יעבור השוחט, ומשני לא תשחט ולא ילין כתיב מי שישנו בלא ילין והיינו בני החבורה, א"ר פפא הילכך כהן המקטיר נמי עובר כיון דישנו בבל ילין אימורין, ונראה דהא דילפינן מלא ילין אין זה סתם בגדר ילפותא, אלא דדינא קאמר, דדינא דחמץ דבל תשחט תלוי באוכלין ולא במתכפרין כלל, ודר"פ קאמר הלכך, ויליף מינה לכהן המקטיר והיינו דבל תשחוט ממש בבל ילין תלוי, וע"כ תלוי רק במה שבני חבורה אוכלים את הפסח ולא במה שמתכפרין, וא"כ לפי"ז הרי הדבר פשוט, דבתמיד לא שייך כלל הך דינא דבני חבורה, כיון דאינו תלוי בבני חבורה המתכפרין אלא בבני חבורה שאוכלין את הפסח, מה דלא שייך כלל בתמיד.

הופיע ויצא לאור החיבור הנפלא 'שאלות הלומדים' עמ"ס עירובין והוא ומשא ומתן נרחב על שאלות הלומדים בשיעור ניתן לקבלו ע"י בקשה במייל המערכת, כמו כן ניתן לקבל את 'שאלות הלומדים' עמ"ס ברכות ושבת.

החכמים המובהקים. ובדורות שלאחריהן היו ידועות נשים גדולות הבקיאות בתלמוד כמו אשתו של הסמ"ע הרבנית בילא, כמ"ש בהקדמה לספר דרישה ופרישה עיין שם. וסבתו של החוות יאיר הרבנית חוה שעל שמה נקרא ספרו, וכן הרבנית קריינדיל אשתו של הגאון זכרון יוסף ואחותו של הגאון ר"י פיק שהוא מתארה מלומדת כגברא או חכמה כבנות צלפחד בן חפר, ראה בזכרון יוסף ובהקדמת יש סדר למשנה ובספרו מיני תרגימא. והרבנית גיטל אמו של הגאון רע"א ז"ל שאחיה הגאון רבי וואלף איגר קורא אותה אחותי הצדיקת ומלומדת כגברא, ראה בשו"ת רע"א פסקים סימן כ"ט. ובספר זכרונות רבי דוב מבוליחוב עמוד מ"ד, שהמלומדת המפורסמת מרת לאה בת הגאון רבי יוקל הורביץ מבראד ידעה גמרא ורש"י בע"פ בשפה ברורה באר היטב ע"כ. והגאון רבי יצחק אבד"ק המבורג בנו של הגאון רבי יוקל הנ"ל אשתו הרבנית ובתו הרבנית אשת הגאון רבי מנדל מליסקא בקיאות בתלמוד היו, ועוד כאלו נשים גדולות היו שברוחב ליבן למדו תורה שבכתב ושבע"פ מעצמן ועמדו לנס עמם והתפארו בהם גדולי ישראל. עכ"ד.

דף סג:

רבי יוחנן אמר אף על פי שאין עמו בעזרה- ופסק הרמב"ם (פ"א מקרבן פסח ה"ה) שבכל מקום שהיה לו חמץ עובר על הלאו. אולם הר"ש (כלים פ"א מ"ח) כתב דלר' יוחנן בעינן עכ"פ שיהא עמו בירושלים. ובשו"ת רע"א (סימן קעו) הקשה על שיטת הר"ש כיון שהאיסור של חמץ לא תלוי במקום אכילת פסח [המותרת בירושלים], רק בשחיתתו, אם כן בכל מקום שנמצא החמץ יש בו איסור, [וכך הקשה הישועות מלכו (פ"א מקרבן פסח)]. והשיב רבנו הרע"א דמה שכתב הר"ש שהחמץ צריך להיות בירושלים, כוונתו למעט אם החמץ במדינת הים, דאם החמץ שלו במדינת הים וסגר ביתו ואי אפשר לו לחזור לביתו עד לאחר הפסח, אינו צריך לבערו, וכתב הר"ן הטעם, דעשוהו כמפולת, ומדאורייתא אפילו ביטול אינו צריך, כמו במפולת לשיטת רש"י והר"ן. ואף דהירושלמי סובר דבדודאי חמץ אפילו מרשות הרבים צריך לבער, י"ל דהוא מדרבנן כיון

גליון זה יוצא לאור ע"י 'שיעור הדף היומי' בביהמ"ד אהל תורה רח' הרב יוסף קארו 4 ביתר.

מידי ערב נמסר שיעור בצורה רהוטה ובהירה בשעה 7.00 בערב- שמעו ותחי נפשכם.

כמו"כ מתקיים שיעור 'למאחרי שבת' בביהמ"ד אהל יששכר רח' המגיד ממעזריטש 144 בשעה 10.35 בערב.

ניתן לשמוע את השיעורים בקול הלשון במס' 03-6171111 להקיש *7 ואז קוד *66339

ניתן לקבל גליון זה ע"י בקשה למייל: K0504166339@gmail.com

בכתובת זו ניתן לקבל גם את הגליון היוצא ע"י 'בית מדרש גבוה לכהנים' ללימוד הלכות עבודת ביהמ"ק.

ניתן לתרום עבור 'בית מדרש גבוה לכהנים' להכנת הכהנים לעבודת ביהמ"ק << דרך מכשירי נדרים פלוס.